

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. II. Explicatur illud. Rem, vel Personam aliquam etiam se ipsum
concedit, &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Secundò, prædicta quæcunque conduci à Militibus, L. iis, qui obligati sunt Curia, L. Milites, L. Curiales ff. locati, & Curialibus venturum.

Tertiò, prædia eadem quæcunque prohibentur conduci à Clericis negotiandi causa, licet idem possint succedere conductori. C. 1. de vir. & honest. Cleric.

Quartò denique, domus vicina habitationi Magistrorum, L. m. C. de studiis liberal. urb. R. m. & l. 1. de stud. literarum, prohibetur locari fabro, aut alijs magistro, quando eorum voces confunderentur. Circa hoc tamen notat Bonac. de contr. quest. 7. part. 1. m. 2. non videri esse in usu, nisi reclamet Magister.

4. Illud quæri hic primò potest: An si quis pauper obtineat facultatem à Pontifice, vel Episcopo petendi elemosynam, possit hoc, (ut ita appellemus) Ius locare, alteri pro tanta pensione sive diurna, sive menstrua, sive annua?

5. Concedit Sanchez, lib. 1. consil. c. 7. dub. 2. quia, inquit, nullo iure id prohibetur, & pauper tunc locat Ius, quod habet, estque contractus fortune, nam, si, v. g. omnibus expensis circumstantiis, locetur facultas petendi elemosynam in hac frequenti Civitate pro pretio decem aureorum, potest evenire, ut Conductor percipiat plus, vel, ut percipiat minus. N. gat vero Delugo d. 19. de Inst. 4. Ratio eius potissima est, quia, quicquid sit, an sit iustus hic contractus inter conductorem, & locatorem, crit iniustus contra Fideles dantes elemosynam, qui volunt dare pauperi, non vero huic conductori, qui pauper non est.

6. Sed certè responderi potest huic argumento, nam Fideles sic dando, dant mediare ipsi pauperi. Quare prior sententia, quam docet Sanchez approbati potest, modò nihil aliud addatur, quod iniustitiam redoleat. Illud negare non potuit ibidem Delugo, non fore contra voluntatem Fidelium, quando ipse pauper petere per se ipsum nequit, ut petat alius, cui detur ex eadem elemosyna pretium sui laboris.

7. Potest secundò quæri maior explicatio vocis illius Triennium, dum Pontifex prohibet, ne prædia Ecclesie locentur, nisi ad Triennium, De qua re ego sic ratio-cinor:

8. Annus in Iure duplex est: Ita apud Glossam in l. C. de temporibus in integrum Restitut. Bald. ibid. & in l. Adem, col. 1. C. locati. Rebuffi, cum Prator ff. de verb. signific. Covar. loc. mox citando: Alius continuus, alius utilis: illum appellarem physicum, hunc verò moralem; Continuum, seu physicus currit, completurque duodecim non interruptis mensibus, etiam si in his dies adsint aliqui, in quibus actor agere non valet, nec reus se defendere, nec operam dare causæ Iudex, quos dies, meritò, vocamus inutiles.

9. Annus autem utilis moralis conflat, & completurque duodecim mensibus, qui careant legalibus impedimentis, puta, quia sint ad litigandum idonei: etiam si plures dies supra duodecim menses physicè continuos sint necessarii, ad complendos duodecim menses litibus aptos.

10. Ex hac certa, & iuridica Anni utriusque significatione manifestè colligitur, duplex esse Triennium. Aliud continuum physicè; Aliud utile moraliter. Illud continet tres annos sine interruptione; Hoc autem complectitur annos tres, dempsit diebus inutilibus, atque adeo comprehendit aliquando quatuor, aliquando quinque, aliquando sex annos, iuxta interruptionem, quam dabunt dies inutiles, eo tempore occurrentes. His habetis:

11. Dico, in extravag. citata, valdè probabile esse, triennium sumi pro triennio utili, hoc est, includere tres annos utiles ei, qui prædium ab Ecclesia conducit, atque adeo tres fructificationes, quas dictum prædium progignit. Hoc dictum explicabitur, & probabitur verbis Filiucij tom. 3. tract. 4. cap. 2. num. 8. citatis Navar. Covar. Ioann. Andr. Barbant, Azor. Quarantiam. Ita etiam docet Barb. in Collect. ad dictam extravag. num. 9.

Par. 111.

referens Ricciū, Bonac. aliosque, qui sic habet: Ita-que, si sit fundus, qui alternis annis tantum sit fertilis, poterit locari ad sex annos; si tertio quoque anno sit fertilis, poterit locari ad novennium; quod iidem Doctores diserte docent. Ratio huius est, quia Annus in Locatione taxatur ex simplici decursu temporis, sed ex decursu cum pro-ventu fructuum. Quare, ubi fundus alternis, vel tertio quoque anno fertilis est, tunc biennium, vel triennium computatur pro annuo tantum spatio: atque ita fundus, qui in sex, vel novem, annos locatur, si hoc toto tempore ter tantum fructus ferat, verè in tres annos locatur; nimirum utiles, & feraces. Hæc Filiuc.

12. Ex quibus vides, quando Pontifex vult locationem scudi Ecclesiastici ad triennium tantum, & non ultra, velle triplicem fructificationem, & consequenter, si pro eiusmodi triplici fructificatione requirantur quatuor anni, vel quinque, vel sex, vel septem, vel plures, semper fore locationem ad triennium. Et ita sumi locationem ad triennium concessam à prædicta extravaganti, notant Doctores allegati.

13. Sed ecce scopulus: Ergo, si ager Ecclesiæ fructificet bis in anno, ut in quibusdam locis accidit, non poterit locari, nisi ad annum, & menses sex.

14. Respondeo: Hunc scopulum non advertunt prædicti Doctores, ego, qui adverti, facili via declinare illum sic volo. Cum sententia asserens, nomine triennij, in hac extravaganti, intelligi annum continuum physicè, qui est annus naturalis, sit satis probabilis, illam u sequi poteris, quando agrum Ecclesiæ, bis in anno ferentem fructus, locaturus es, & sic per tres annos naturales illum tutò, ex dicta probabili sententia locabis.

15. Verum, nondum omnia sunt explicata; Magna enim est cura sciendi, quidnam intelligatur nomine fructificationis.

Dico, non intelligi germinationem herbarum inutilium, quæ sponte ex terra nascuntur, quia nullus huiusmodi germinationem appellat fructificationem, cum ea, vel non colligantur, sed à bestis communibus depascantur, vel certè (ut supponi debet) non sint illi fructus, qui à Conductore, & à Locatore fundi Domino intenduntur.

16. Meritò igitur idem Filiuc. loc. cit. num. 8. initio, dicit fructificationem esse editionem fructus iusti. Fructus autem iustus (ut ego interpretor) est ille, quem fundus more consueto ex cultu emittit, ut frumentum, hordeum, vinum, &c. vel qui communiter, ut fructus expectatur à Colonis, quales sunt glandes, castaneæ, & poma silvestria, quæ etiam sine cultura, sed cum Domini proventu, à terra progignuntur.

17. Meritò item Covar. t. 2. var. lib. 2. cap. 36. n. 6. sic habet: Extravagans Ambrosio intelligenda est in Fundis, seu terris, quæ quolibet anno coluntur, & ex eis fructus, quolibet anno colliguntur. Alioquin, si res Ecclesiæ eius sint conditionis, ut eo quolibet triennio tantum fructus percipiantur, poterit in novem annos locari.

18. Hæc Covarruvias. Dixit autem (in fundis, & terris) Nam si nemora, & arbores silvestres singulis annis suos silvestres fructus edant, castaneas, glandes, ligna, &c. certè ea singulis annis fructificationem propriam habere dubitare nullus potest, quia hi sunt fructus, qui ab eiusmodi silvis expectantur à conductore, qui que locantur iusto pretio à Locatore.

19. Ex prædicta doctrina voluit doctus quidam Theologus excusare quendam Abbatem Sanctæ Mariæ de Nemore in Territorio dicto Catamarro, qui superioribus annis locaverat Ecclesiæ suæ fundum ad quinquennium, contendebat enim, eum id legitime potuisse quia in eo quinquennio physico vix triennium utile continebatur.

20. Hæc excusatio pro nostris Siculis regionibus mihi diutius visa est, quia eiusmodi scuda, taltem ut plerumque, apud nos sunt omnibus, & singulis annis fructifera, siquidem, sive frumentum, vel quid simile ferunt.

C c

ex cultura, sive herbas, quæ certe non sunt communes omnibus, nec à Dominis negliguntur, sed venduntur passim, sed locati solent, sed fructibus silvestribus Arborum comparantur: quare, qui ea conducit, colligit singulis annis proportionatos fructus, licet altero anno parciore, altero pinguiore, & qui eadem locat proportionatum item suum pretium semper acquirit.

CAPVT III.

Explicans illud descriptionis,

Ad usum, vel fructum.

1. Ad usum locatur, v.g. vestis, equus, domus, &c. Ad fructum locatur ager, grex, vinea, &c. ex quibus conductor fructus colligere, eosque sibi consumere potest. Sibi, inquam, vel cuius suum sublocavit. Non enim ex vi contractus prohibetur conductor (nisi aliud explicitè, vel implicitè conveniatur) rem sibi locatam alteri sublocare. Vide Laym. lib. 3. tr. 4. c. 22. affertem illud juris *Nemo prohibetur rem, quam conduxit fruendam, alij locare, si nihil in contrarium conventum fuerit.*

Quando autem affuerit, vel non affuerit implicitè hæc conventio, colligi ex circumstantiis debet. Si enim ego tibi honesto viro locavi domum honestam meam, non potes illam meretrici sublocare, quando id in domus meæ dedecus vertit, & sic in similibus.

2. Vsu consumptibilia non possunt locari, nisi fortè ad pompam, recolo, me dixisse *superius*, c. 1. §. 2. num. 10. Vt etiam ex supradictis colligi potest, ad alium usum, præter illum, ad quem conventum est cum Locatore, non posse re condita te uti. Inde item manifestè consequitur, te non posse ad diversum usum alteri rem conductam sublocare, nisi ex rationabili præsumptione voluntatis Domini, &c.

An fructus omnes à Conductu sint Conductoris?

3. His porro, quæ satis sunt declarata, suppositis, inquires: Fructus agri, propter quos conductor pensionem solvit, suntne Locatoris, qui est dominus proprietarius agri sui, an Conductoris, qui est veluti usufructuarius?

4. Respondo: Antequam obligentur (quando vocantur à iuris Consultis fructus pendentes) sunt proprietarii. Ratio est, quia tunc fructus faciunt unum cum arboribus, & plantis, cum igitur hæc sub Proprietarij sint dominio, erunt eiusdem, & illi.

5. At verò, postquam sunt collecti, & separati à prædio, sunt conductoris, ut habet *Moh. d. 497. Delugo d. 29. de Inst. n. 26.* contra *Gloss. Barb. alijsque*, etiam si is nondum solverit pensionem. Interim tamen Dominus agri habet hypothecam in dictis fructibus, idest, ipsi fructus sunt pignus, seu tacite subiecti pro pensione solvenda, unde rectè appellaretur fur ille Conductor, *L. Si servus communis, §. locavi, ff. locati*, si clam eos extra prædium asportaret, Locatore invito. Quod autem fructus naturales sint pignus pensionis solvendæ, apertè habetur in *Iure, L. in fruct. ff. in quibus causis pign. vel hypoth.*

6. Ex hac secunda parte responsionis confirmari potest decisio, quam affert *Diana p. 3. tr. 1. ref. 19.* Lege etiam *Rebell. p. 2. l. 1. §. 9. n. 10.* *Coloni* (inquit) *Religiosorum tenentur solvere gabellam ex fructibus collectis, si eosdem deferant de loco ad locum, aut alienent; tunc enim sunt bona Laicorum, & non pertinent ne indirectè quidem ad Ecclesiasticos.* Ita *Fill. tom. 2. tr. 16. c. 21. n. 302.*

7. Hæc ille. Qui dum dicit (*ne indirectè quidem*) non propterea negat esse pignus pensionis solvendæ; quamvis enim sint omnino in dominio Religiosorum; quia tamen eiusmodi Laicus est Conductor, non Dominus, illi fructus non amittunt subjectionem, qua insciuntur de pensione solvenda Religiosis.

8. Ex prima autem parte pensionis confirmari debet decisio ab eodem *Diana ibidem allata. Colon. (inquit) Afflictiores prædiorum Ecclesiasticorum non tenentur vere gabellam vulgo dictam, Del. Fio. quia, quando Gabellæ taxantur, & pretium dictam gabellam, fructus est separatus à solo Ecclesiastico immuni à gabellâ, & dicitur: In facti contingentia hic Panormi fuit decisum prædictum Melitenis contra dictos Gabellatos, qui præcedebat in Gabellâ fructuum ab ipsis Emptoribus, & hoc, quia fructus non erant separati à solo tempore venditionis. Hæc tu Diana, quasi is, & Carolus dicerent, quia illi fructus non erant separati à solo, idest, ab arboribus solo affixis, pertinebant ad Viridarium, seu eius erant partes, æqueque immunes à gabellis, sicuti immune erat ipsum Viridarium. Lege item *Reb. l. c. n. 11.**

Quæstioncula incidens, An à Pharmacopola locari possint Medicina?

1. Denique ex eo, quod usu consumptibilia, ut nacti sumus, 2. innui, locari non possunt, resolvitur, an istum sit ille contractus, quem affert, & commendat *Megall. de Delugo d. 29. de Inst. n. 84. Diana p. 1. tr. de contract. §. quemque ego* elaritat gratiæ sic expeditis propter Pharmacopola locat per octo, v.g. annos alteri officinam, vasa, tabulata, & item medicamenta in vasis contractum modo alter reddat interrim triginta aureos, & pro singulis annis, decem pro officina, decem pro vasis, decem pro medicamentis; exactis autem octo annis, omnia reddat integrè cum similibus medicamentis. Vt autem sciatur, quid sit restituendum, præcedit æstimatio prædictorum, Resolvitur, inquam, contra *Megallan.* istam iniri locatorem quoad viginti aureos pro officina, & vasis, supponimus enim, per expertos pensionem illam æqualem iudicari pro officina, & vasorum usu annuæ quoad decem illos aureos pro medicamentis dico, quam esse iniustitiam, nam medicamenta sunt usu ipso consumptibilia, quæ locatorem subiacere non possunt, ut dicitur, & patet: Quid enim locas Respondetis vsum medicamentorum. Legitime respondisti. At usu ipso medicamenta destruantur, ergo si conductori illorum usum disti, & ipsa medicamenta usu ipso destruantur, & deinde consequenter nihil apud te illorum remanet, à quo fructum pensionis exigere possis.

2. Dices: Esto, non sit locatio, erit iusta venditio medicamentorum seu permutatio horum cum alijs medicamentis in fine designati temporis subrogandis.

Respondet: Legitime iterum locutus es. At, si ea medicamenta vendidisti, seu permutasti, erunt illa in dominio ementis, vel possidentis; ergo nihil horum ad te pertinebit, ex quorum fructu pensionem exigas. Solam tamen ea medicamenta, dum non destruantur, remanebunt hypothecata ad pretium venditionis, ut evenit in cæcis rebus venditis, pretio non soluto.

3. Quod si dicas, Medicamentorum te remanere Dominum, sequitur, te illa nequaquam vendidisse, unde & sequitur Conductorem iis uti non posse, cum in his dominium non possit separari ab usu. Unde & denique sequitur iniuste te exacturum fore pensionem à te, cuius dominium, & usus remanent apud te.

CAPVT IV.

Explicans illud descriptionis,

Sub certa, iussu, & pensione.

1. Circa pensionem à Conductore solvendam, quæ aliquando est in pecunia, non raro autem in fructibus, puta in tot mensuris frumenti, olei, vini, &c. valdè est, quanta, quando, & ubi solvenda?